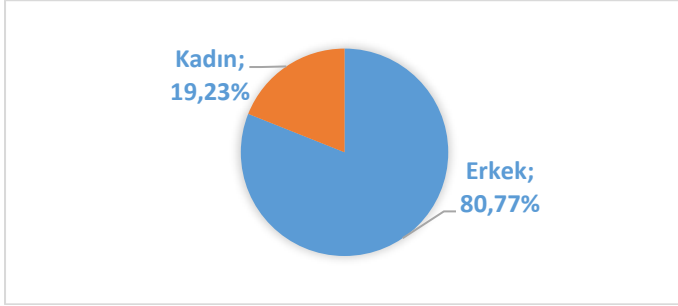

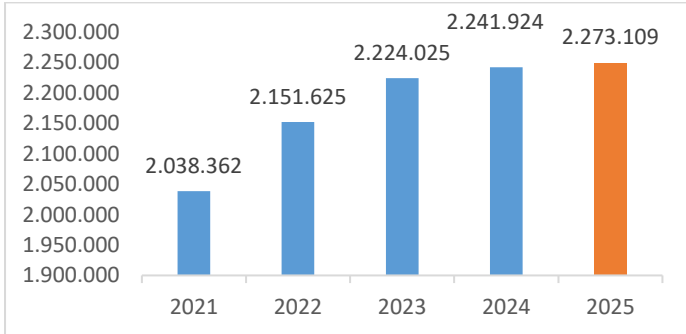
T.C. TİCARET BAKANLIĞI ESNAF VE SANATKÂRLAR VERİ BÜLTENİ KASIM 2025

Ülkemiz genelinde **2.979** esnaf ve sanatkârlar odası, her ilde bir, İstanbul ilinde ise iki adet olmak üzere 82 birlik, 13 federasyon ve çatı kuruluş olarak Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu faaliyet göstermektedir. Esnaf ve Sanatkar Bilgi Sistemi (ESBİS) verilerine göre **2.273.109** esnaf ve sanatkâr ile bu esnaf ve sanatkârlara ait **2.553.776** esnaf işletmesi bulunmaktadır. Ülkemiz genelinde esnaf ve sanatkâr sicilinde kayıtlı olarak faaliyet gösteren esnaf ve sanatkâr sayısının nüfusumuza oranı %2,67'dir. Esnaf ve sanatkâr sicilinde kayıtlı olarak faaliyet gösteren kadın esnaf ve sanatkâr sayısı, **437.117** (%19,23) iken erkek esnaf ve sanatkâr sayısı ise **1.835.992** (%80,77)'dir.

Şekil-1. Erkek ve Kadın Esnaf Oranı (Kasım 2025)

Şekil-2. Yıllara Göre Esnaf ve Sanatkâr Sayısı (2025 Yılı Sütunu Kasım Ayı İtibarıyla Güncel Sayıyı Göstermektedir)

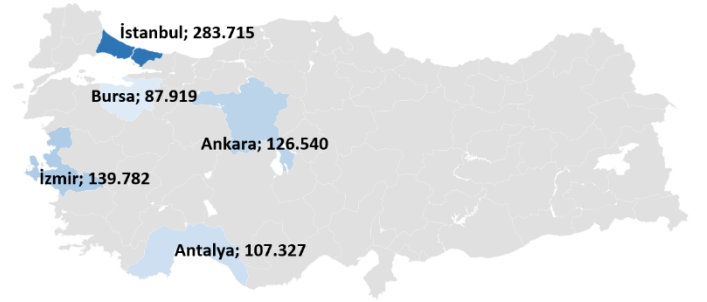
Ülkemizde en fazla esnaf ve sanatkâr odası bulunan ilk 5 ilimiz Şekil-3'te gösterilmiş olup **en fazla esnaf ve sanatkâr odası bulunan ilimiz İstanbul'dur.**

Şekil-3. En Fazla Esnaf ve Sanatkâr Odası Bulunan İlk 5 İlimiz (Kasım 2025)

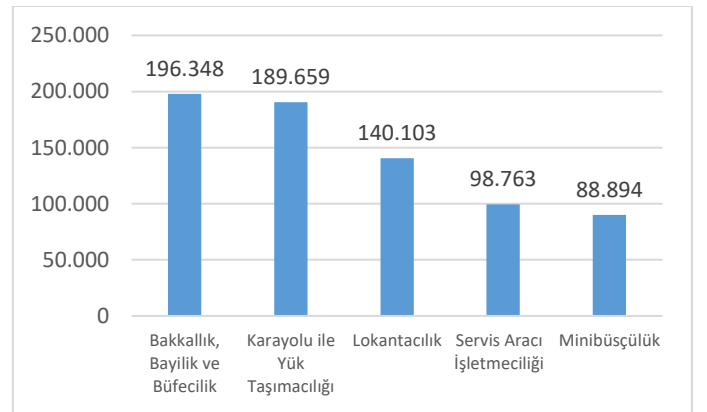
Bunun yanı sıra, en fazla esnaf ve sanatkârın bulunduğu ilk 5 ilimiz Şekil-4'te gösterilmekte olup **en fazla esnaf ve sanatkârın mevcut olduğu ilimiz İstanbul'dur.**

Şekil-4. En Fazla Esnaf ve Sanatkârın Bulunduğu İlk 5 İlimiz (Kasım 2025)

Türkiye genelinde esnaf ve sanatkârlar, **11 sektörde, 184 meslek** kolunda faaliyet göstermekte olup bu meslek kolları arasından esnaf ve sanatkârlarca en fazla icra edilmekte olan ilk 5 meslek kolu Şekil-5'te özetlenmiştir. Buna göre **esnaf ve sanatkârın en fazla faaliyet gösterdiği meslek kolu "bakkallık, bayilik, büfecilik"** (196.348 esnaf ve sanatkâr) olup bunu **"kara yolu ile yük taşımacılığı"** (189.659 esnaf ve sanatkâr) ile **"lokantacılık"** (140.103 esnaf ve sanatkâr) meslek kolları takip etmektedir.

Şekil-5. Esnaf ve Sanatkârlar Tarafından En Fazla İcra Edilen İlk 5 Meslek Kolu (Kasım 2025)

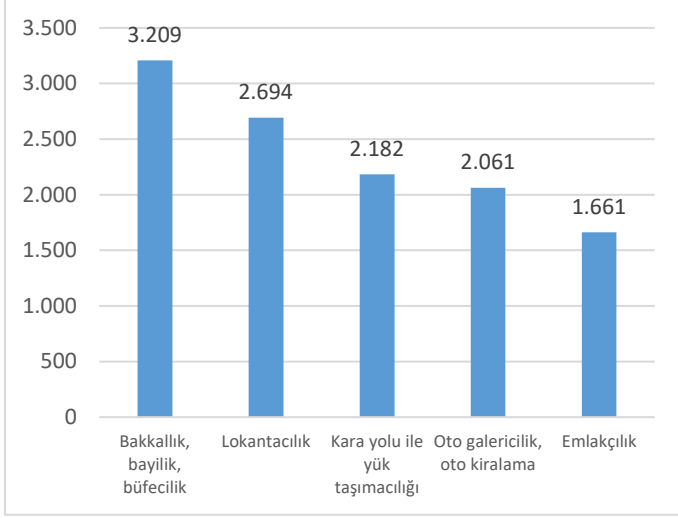

Ülke genelinde **en fazla tescil** yapılan ilk 5 meslek kolu Şekil-6'da gösterilmiş olup esnaf ve sanatkârlarca **en fazla terkin** yapılan ilk 5 meslek kolu ise Şekil-7'de gösterilmiştir. Buna göre, en fazla tescil ve terkin işlemi yapılan meslek kolu **"bakkallık, bayilik, büfecilik"** olmuştur.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI ESNAF VE SANATKÂRLAR VERİ BÜLTENİ KASIM 2025

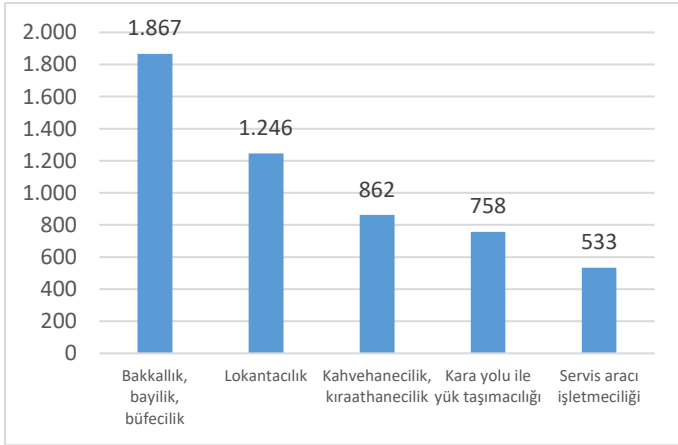
Şekil-6. Esnaf ve Sanatkarlarca En Fazla Tescil Yapılan İlk 5 Meslek Kolu (Kasım 2025)

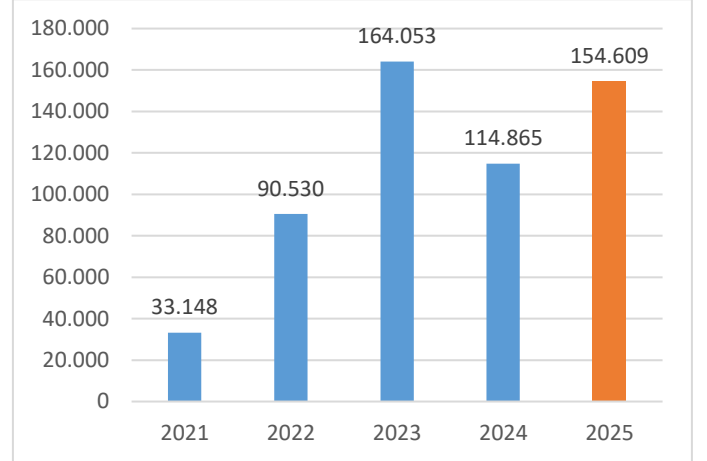
Tablo-1 Mutabakat Komitesi Kararları (MKK) (2024-Kasım 2025 Tarihi İtibariyle)

Karar Dönemi	Karar Sayısı	Esnaf ve Sanatkar Odaları Arasındaki Üye Anlaşmazlıkları Hakkında Alınan MKK Sayısı	Esnaf ve Tacir Ayrımı Hakkında Alınan MKK Sayısı		Ret Kararı Sayısı
			Esnaf ve Sanatkar Odalarına Geçen	Ticaret Odalarına Geçen	
2024 (Ocak-Aralık)	1.906	250	510	1.036	110
2025 (Ocak-Kasım)	1.497	398	398	867	98

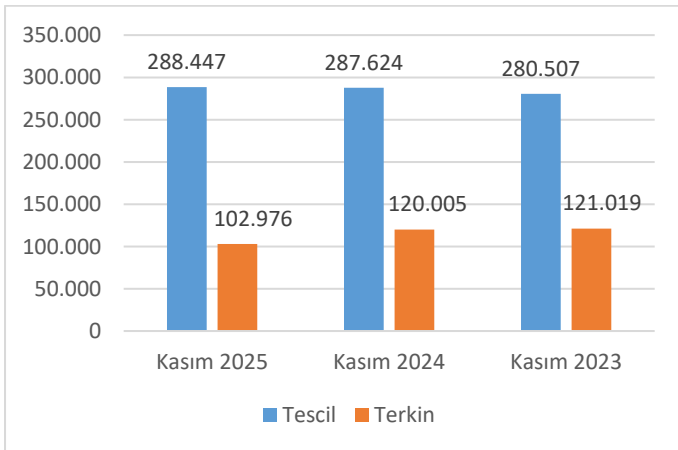
Şekil-7. Esnaf ve Sanatkarlarca En Fazla Terkin Yapılan İlk 5 Meslek Kolu (Kasım 2025)

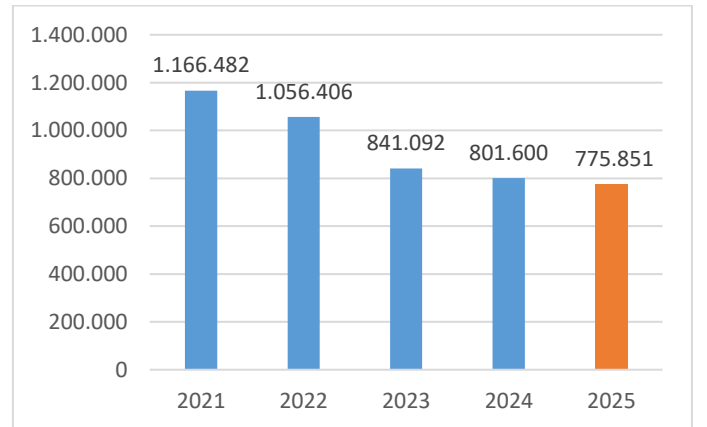
Şekil-9. Yıllar İtibariyle Kullanılan Kredi Tutarları (Milyon TL) (2021- 30 Kasım 2025 Tarihi İtibariyle)

Şekil-8. Karşılaştırmalı Tescil-Terkin Sayıları

Şekil-10. Yıllar İtibariyle Kredilerde Bakiyesi Bulunan Esnaf ve Sanatkar Sayısı (2021- 30 Kasım 2025 Tarihi İtibariyle)

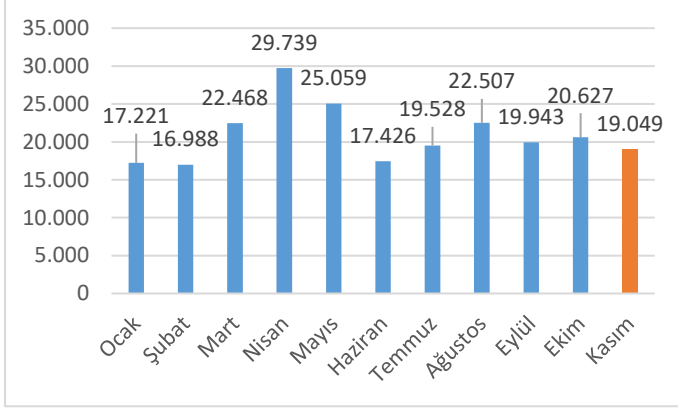

T.C. TİCARET BAKANLIĞI ESNAF VE SANATKÂRLAR VERİ BÜLTENİ KASIM 2025

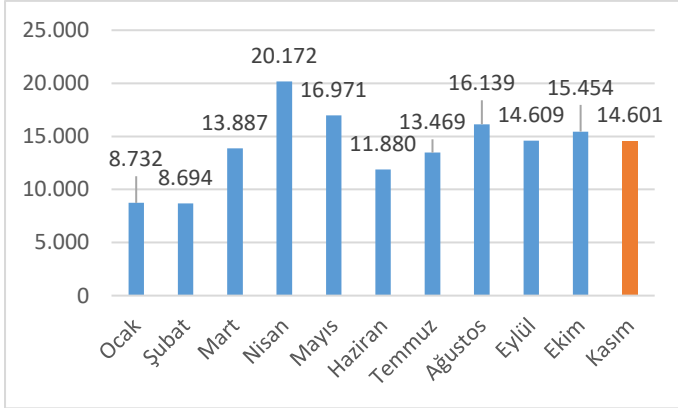
Şekil-11’de görüldüğü üzere, 2025 yılı Ocak-Kasım dönemi içerisinde ülkemiz genelinde toplam 230.555 adet kredi kullandırımı yapılmış durumdadır.

Şekil-11. Aylık Bazda Kullandırım Adedi

Şekil-12’de görüldüğü üzere, 2025 yılı Ocak-Kasım dönemi itibariyle ülkemiz genelinde toplam 154,6 milyar lira tutarında kredi (%50 ve %100 faiz indirimli) kullandırımı yapılmış durumdadır.

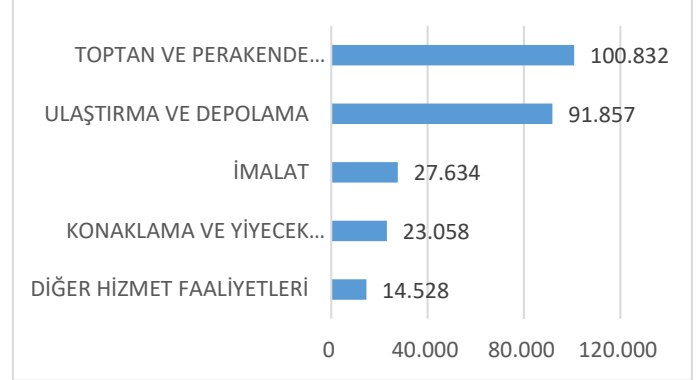
Şekil-12. Aylık Bazda Kullanım Tutarları (Milyon TL)

Tablo-2 2025’te En Çok Kredi Kullandırılan 5 İl (Kasım ayı sonu itibariyle)

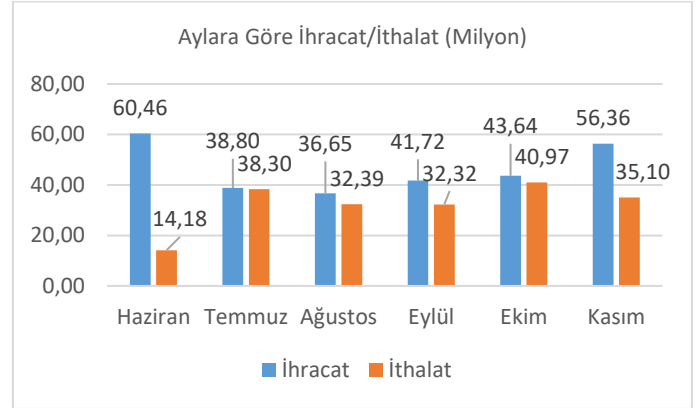
İL	KULLANDIRIM SAYISI	KULLANDIRIM TUTARI (TL)
İstanbul	17.265	12.305.985.723
Ankara	15.131	10.938.827.424
İzmir	15.833	10.681.085.930
Antalya	12.646	8.280.098.261
Bursa	8.911	5.833.184.875

Şekil-13 Kredi Bakiyesinin Sektörel Dağılımı (Milyon TL) (Kasım ayı sonu itibariyle)

2025 Kasım ayında esnaf ve sanatkârlarca yapılan ihracatın toplam yaklaşık tutarı 56,36 milyon dolar, buna karşılık yapılan ithalatın toplam yaklaşık tutarı ise 35,10 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Şekil 14’te 2025 yılı son 6 ayda esnaf ve sanatkârlarca gerçekleştirilen ihracat ve ithalat tutarları gösterilmektedir (Dış ticarete ilişkin veriler Bakanlığımız Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Genel Müdürlüğünden alınmıştır.)

Şekil-14 İhracat ve ithalat yapan esnaf ve sanatkârın işlem tutarları (Milyon Dolar) (Haziran-Kasım)

Esnaf ve sanatkârların 2025 Kasım ayında en çok ihracat yaptığı ülke Romanya olmuştur. Tablo-3’te esnaf ve sanatkârların Kasım ayı içerisinde en çok ihracat yaptığı 5 ülkeye ve ihracat tutarlarına yer verilmiştir.

Tablo-3. Esnaf ve Sanatkârların En Çok İhracat Yaptığı 5 Ülke (2025 Kasım)

Ülke Adı	Tutar (\$)
Romanya	9.816.563
ABD	5.718.353
BAE	4.699.316
Suudi Arabistan	3.938.451
Bulgaristan	2.318.809

T.C. TİCARET BAKANLIĞI
ESNAF VE SANATKÂRLAR VERİ BÜLTENİ
KASIM 2025

AÇIKLAMALAR

Bültende yer alan Esnaf ve Sanatkârlar verileri “Esnaf ve Sanatkârlar Bilgi Sistemi (ESBİS)” ve Dış Ticaret verileri “Genel Ticaret Sistemi (GTS)” esas alınarak hazırlanmıştır.

YASAL UYARI

Bültende yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir kişi, kurum veya kuruluşa herhangi bir taahhüt içermemekte olup, sadece bilgi amaçlıdır. Bültende yer alan bilgiler, kaynak gösterilmek suretiyle yayımlanabilir; ancak bu bilgiler ticari amaçlarla kullanılamaz. Bültendeki bilgilerin telif ve diğer her türlü hakkı Ticaret Bakanlığı’na aittir.

Ticaret Bakanlığı, Bültende yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda hiçbir taahhüt ve sorumluluk kabul etmez. Bültendeki bilgilerin yanlış veya eksik kullanımı veya yorumlanması sonucunda Ticaret Bakanlığı’na hiçbir kusur veya sorumluluk yüklenemez. Tabloda yer alan rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Ticaret Bakanlığı, Bültende yer alan bütün bilgileri ve tasarımı önceden bildirimde bulunmaksızın değiştirebilir veya Bültenden kaldırabilir.